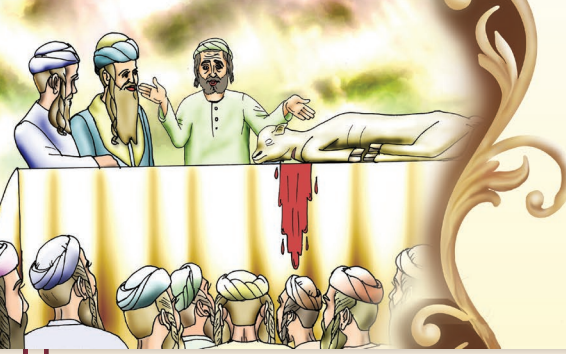

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאזעו שליט"א תלמידו של מו"ן פוסק הדור בעל 'שבת הלו' זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מתיקות מודותיו של משה

"וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו". בפרשתנו, פרשת יתרו, ישנו כמה תמיהות גדולות, שלכאורה הרי העקר בפרשה זו הוא מתן תורה והיה ראוי שהפרשה תתחיל בענין מתן תורה, שכן מה נפקא מינה לנו מה שיתרו בא להסתופף בצל כנפי השכינה, שהרי לכאורה אין בקו קדוש ה' כל פה, כי אמנם יתרו היה כמור ואדם חשוב, אבל הוא גוי אחד שהתגור מתוך רבבות גוים אחרים שלא התגירו?

ועוד, מדוע הפסוק מפרש שיתרו הוא חתן משה, הרי היחוס הזה שלו מפיחת את הערך של זה שהוא החליט להתגור, שכן יש לומר שהוא התגור בגלל שהוא חתן משה ולא רק בגלל ההתפעלות ממשעשי ה', ואם פן נפחת בקו הקדוש שם שמים? ובקצת צריך לבאר, מדוע ישאר הגוים לא התגירו כמו יתרו?

עוד צריך באור בפסוק: "אשר עשה אלוקים למשה ולישראל עמו", הרי משה הוא חלק מעם ישראל, ומדוע בפסוק משה נאמר בנפרד מעם ישראל?

יתרו מטריח את משה!

ועוד, מדוע התורה מפרטת שיתרו בא אל משה עם אשתו "אחר שלוחיה", שכן התורה מספרת שמשה רבנו גרש את אשתו, כמבאר במילתא (יתרו א) ועוד, מהו שמצינו שחז"ל מפרשים (הבא גרשי), שיתרו מבקש ממושה שיצא לקראתו, ואם לא בשבילו שיצא בשביל אשתו או בשביל שני ילדיו, ולכאורה מדוע הוא לא חשש להטריח את משה, שכלם ידעו שעל דוד נקבע ים סוף, ואם פן ראוי לכבד אותו, ובפרט שבלאו הכי יתרו טרח להגיע ממדין, ומה בקו אם יטרח מעט יותר להגיע עד אל משה, מבלי שמושה יצא לקראתו? ובזמן מתן תורה, עם ישראל באו את גבירתו הגדולה של ה' דרך הקולות וברקים שהיו שם

וכעין זה אנו רואים בימים אלו, שישנו רוחות חזקות שאינן מצויות ורעידות אדמה, שאף הן מעוררות אותנו לראות את כוחו וגבורתו של ה' יתברך, ולאחר כל גדלת ה' המבארת בפרשה, היא מסתיימת בפסוק: "ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו", וזהו פלא, מדוע הפרשה שעסקה בהתנגלות ה' בהר סיני מסתיימת בדרך כזה שאינו מקבד?

זומר על נכסי חמיו

אלא דהנה, כאשר משה רבנו הגיע למדין, הוא הגו על בנות יתרו ונעשה לוועה הצאן של יתרו, שבזמנם, עקר הנכסים של האדם היה הצאן שלו, ומשה שמר על הצאן של יתרו בגאמנות גדולה, וחז"ל מספרים כמה הוא היה מסור לצאן של יתרו, שהרים את הכבשה שהיתה צמאה למים, ובכל זה משה פנו לשמור על נכסיו של יתרו, בכדי להפיר לו בקו טובה על שנתן לו את צפורה בתו לאשה.

ואז הקב"ה התגלה אליו בסנה, כי אם הוא מלא בהפרת הטוב ויודע להעריף כל פה את אשתו, ומהערכתו כלפיה הוא מרים את הצאן של אביה על כתפיו, אם פן, יש לו הפרת הטוב גדולה לה' על שנתן לו אשה, ובקו הוא נעשה חביב מאד בעיני ה', ונבחר לאל את ישראל מגלות מצרים.

חסד או שבר

וכאשר משה רבנו היה בדרך חזרה למצרים, הנחש רצה להורגו (חסד מ"ד דרים לב), והיה זה מלאך שנעשה כמיו נחש, ובולעו מראשו ועד רגליו, וחזר ובולעו מרגליו ועד אותו מקום (רש"י), ואפשר לבאר שהמטה של משה שנהפך לנחש, הוא היה המלאך שבלע את משה, כמו שמצינו שפשה אהרן בלע את מטות הכרטימים, ובקו ה' רמז למשה, שהמטה של האדם המרמז על המשענות של האדם [כמו הפרנסה והלקח שנקראים גם הם מטה, כמו

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

"לשמרך בכל דרכיך"

מאז נשואי יש לי מנהג לבקר את הורי בכל יום שלישי, בדרך כלל אני נוסע יחד עם בני ביתי ומידי פעם אני מצרף לנסיעה את אחד מילדי.

בשבוע שעבר היה לי וכוח עם בני ביתי על דבר מסים ובעקבות כך לא היה להם חשק לבא איתי לבית הורי. היה לי נסיון להתרעם על כך יותר, אבל הבנתי שזה לא חכם להתנהג כך ולכן ותרתי ונסעתי לבדי לבית הורי.

בדרך היתה לי גנמת נפש מהמצב הזה שבבית והדבר גרם לי חסר רכז בנסיעה, וכתוצאה מכך, באחד הרמזורים עברתי באדם, באותה שניה הגיח רכב מהצלמת ופגע ברכבי בעצמה חזקה מאד. הרקב שלי נזרק לצד הכביש וכריות האויר נפתחו והגנו על ראשי.

רציתי לצאת מהרכב, אך לא יכלתי. הדלת נמנכה באופן שלא היה נתן לפתח אותה, כמה שנסיתי לפתח, לא הצלחתי, ולביתנים אני לא יודע מה נעשה עם בעל הרכב שפגע בי באשפתי, כי גם הוא לא יוצא מהרכב.

התקשרתי להצלה, ועד שהם הגיעו למקום, עשיתי חשבון נפש והודיתי לה' על הנהגתו ועל שעשה אתי, ששם בלב אשתי שלא לבא איתי היום לנסיעה הזאת, ושבועות קר גם לא לקחתי אתי את אחד מילדי, שמי יודע מה היה קורה להם בקוה מצב.

תוך כדי כך אשתי מתקשרת אלי ושואלת בשלומי, היתה זו הפתעה עבורי, מדוע היא מתקשרת אלי בזמן שאני אמור להיות בנסיעה, ובפרט שהיא היתה קצת כעוסה עלי, אבל כשספרתי לה את מה שארע, היא הביעה דאגה גדולה עבורי וספרה שברגע שיצאתי מהבית, הלב שלה חשש ודאג לשלומי והיא נתנה צדקה שלא אנוק בדרך.

באותם רגעים, אנשי הצלה הגיעו והייתי מכרז לנתק את השיחה. ברוך ה' חלצו אותי מהרכב וגם את בעל הרכב שפגע בי חלצו. ושמחתי לראות שהוא בריא ושלם, ומיד כשפגשנו, ראיתי שהוא אברך ורא שמים והוא ספר לי שבכל יום הוא נוסע את הדרך

« המשך המעשה בעמוד ד'

הרבי של ישראל

ולפי זה יתבאר מה שפּרשטנו פּותחת: "וישמע יתרו כהן מדין חתן משה", שייתרו התגזיר מפני ששמעו על קריעת ים סוף ומלחמת עמלק.

והסבה שמופל הגויים ששמעו על הנסים הללו רק יתרו התגזיר, כי הגויים אמנם התפעלו מהנסים, אך לא ראו סבה לעזוב הכל ולהצטרף לעם ישראל כי לא הבינו ולא העריכו את מעלתם, אבל יתרו בגלל שהוא "חתן משה", על ידי קרבה זו ככל לראות את המדות הטובות של משה, מה ששאר הגויים לא ראו, והוא שמע "את כל אשר עשה אלקים למשה" חפץ לבוא ולהתקרב אליו.

"וילישאל עמו" אפסר לבאר שהפנה היא: ישראל עמו של משה, כמו שנגמור: "עם מדין", כי ממשה עם ישראל למדים את המדות הטובות שהן דרך ה' ועל כן יתרו השתוקק להיות חלק מעם ה'.

של משה, אמר למשה: על הראשונים שנימצאים במצרים אני מצטער, ואתה בא להוסיף את משפחתך למצרים!?

לכן משה אמר לצפורה: חזרי לבית אביה, והיא נטלה את שני בניה וחזרה לאביה, ועל כך נאמר בקרבנות: "אחר שלוחיה" - אחר שנשלחה לבית אביה, ובכך התורה מלמדת אותנו את מדותיו הטובות של משה, ששלח את אשתו לבית אביה בשביל שלא תצטרע בצרות השעבוד, וכן שלא תצטרף לראות את הפרענות הקשה מכוח מצרים.

ומשה שלח את צפורה לבית אביה בגט, וגם את ממדותיו הטובות, שלא תשאר עגינה ותיקה בצער חלילה, אלא שיהיה מאחר וזכתה להנשא לאדם השלם - משה רבנו, לא רצתה שוב להנשא לאדם אחר, אלא יחלה וצפתה לחזור ולהנשא לו בשנית.

שכתוב: "כל מטה לחם שבר", יכול לשמש כמשענת טובה, ובין רגע הם יכולים לשמש לנחש המזיק הבולע את האדם, ללמד את האדם שלא ישען על שום דבר גשמי, אלא על ה' לבדו, וברצותו יתברך, כל הדברים הגשמיים יועילו לאדם ולא יזיקו לו.

על כל פנים, צפורה הבינה מקף ששביל המילה היא (ש"ס), ולכן פרטה את ערלת בנה, ונתבע לרגליו, שצדקה את ערלתו לפני רגליו של משה והנחש עזב את משה ונצל ממונו.

מחשבה על הזאת

וכשמשש התקרב למצרים, ה' מצוה את אהרן: לך לקראת משה המדבר, וידוע, שלצאת מצרים היה זה דבר בלתי אפשרי, ורק משה ואהרן יכלו לזכות לזה, ואהרן יצא לקראת משה עד למרחוק, "אל הר האלים", וכאשר אהרן ראה את משפחתו

מתיקות סעודת יתרו

ויתרו בקש ממושה שראוי שיצא לקראתו, כדי שכל העם יבחינו במדות הטובות הללו של משה, שהוא מכבד את אשתו ובניו ומפיר טובה לאשתו על שהצילה אותו מהנחש שבקש לבלע אותו, כי כאשר העם יראו את ההקשר הטוב של משה, הם ילכו בעקבותיו ויתנהגו גם הם במדות טובות כלפי בני ביתם וכלפי כלם, שהרי כשאני ראיני את מדותיו הטובות, התפעלתי מקו מאד, עד שמתחמת כן פעת אני מתגזיר, אם כן כל שכן שמע ישראל הקדושים, יתעלו מאד בראותם את מדותיו הטובות.

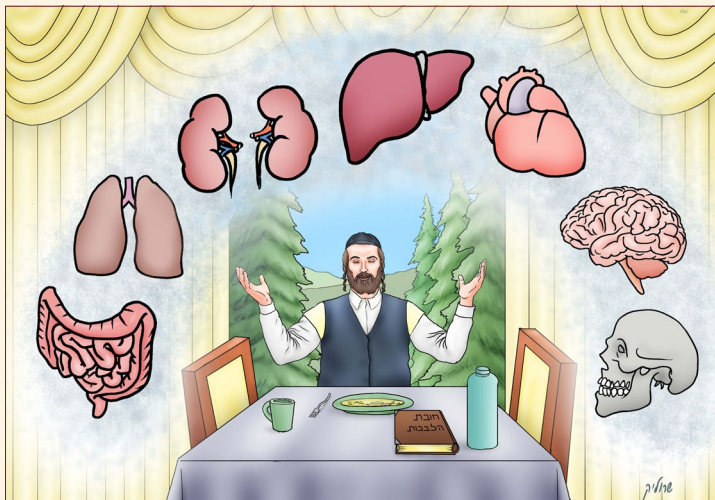
ונעשו בני חורין לגמרי, כמו שכתוב: "וישמע יתרו... כי הוציא ה' את ישראל ממצרים", הדרך ובא אל משה, שכבר קדם לכן יכל להיות בקרבת אדם שכזה השלם במדות הטובות.

ולכן יתרו שולח למשה: "אני חתן יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה", כי הסבה שמושה גרשה הוא מפני שדאג לשלומה, ויתרו שהבין והעריך זאת, קרא לצפורה "אשתך" ובכך הראה למשה שהוא בא עם הערכה גדולה אליו, על כך שדאג לשלומם של אשתו ובניו.

הפסוק מבאר שאשתו של משה וילדיו באו אל משה "אחר שלוחיה", שבכך התורה מפרטת שההתפעלות של יתרו שגרגרו לו להתגזיר, היתה מקו שמושה שלח את אשתו ובניו, ובכך הוא ותר שלא להשתעשע עם בניו, מרב מדותיו הטובות, שהוא דואג להם שלא יסבלו בשעבוד, ולכן, יתרו לא בא כאשר ה' הפך את המצרים בעשרת המכות.

אך כאשר שמע את הנסים של קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, התפעל מאד מהנסים האלו והבין מקו שפעת עם ישראל נצלו משעבוד מצרים

מתיקות למוד שלום בית ממושה רבנו

על כך במאמר: 'מתיקות מזבח הערבה לאשת חיל'

בציור שבכותרת הגליון: יתרו עורך סעודה יחד עם משה ואהרן וכל עם ישראל. וכדברי תורה בסעודה, יתרו דבר ממדותיו הטובות של משה רבנו. כפי שיתרו הכיר במשה חתנו שנוהג כבוד באשתו ודואג לשלומה. היכן ראה יתרו שמושה נוהג כבוד באשתו ודואג לשלומה? ומדוע יתרו הטריח את משה לצאת לקראתו?

על כך במאמר: 'מתיקות מדותיו של משה' ובמאמר: 'מתיקות סעודת יתרו'

בציור שלפנינו: היהודי אוכל את ארוחתו מתוך התבוננות בחסדי ה'. שברא עבדו את המאכלים ואת האברים המעפלים את המאכלים ושמוין את מחו. לבו ואבריו מהמאכלים שאוכל.

היאר אכילה כזאת מכפרת על עוונותיו של האדם?

והדבר מלמד את האיש שלא לדלג על הפעולות שבאשתו, אלא ובחין בכל אחד ממועלותיה המסתתרות בין דרגה לדרגה פדי שיעריה אותה מאד.

יעוד שהעולה בפגש הוא נדמה כמלקה הפוסע עם הגדוד שלו [שמעדיף ללכת בשביל ולא במעלות, מפני שפך כל השביל מיעד עבירו], וגם זה מלמד את הבעל להתנהג ברחבות הלב כלפי אשתו ולהעניק לה הרבה טובות כמלקה טוב לב.

דוקא דרך קבש יש כדי ללמוד את הבעל לכבד את אשתו [הנמשלת למזבח] יותר מוגופו (במחוט סב), מפני שהיא חוסכת ממנו טרחה יתרה ושומרת על כבודו, ככה שהיא מסיעת לו וטורחת עבורו וחוסכת ממנו את כל הטרחות, בהקנת המאכלים וכבוס הגידים.

למוד נוסף יש לאיש בצווי עלות למזבח דוקא דרך קבש ולא דרך מעלות, מפני שבפגש האדם פוסע לארץ כל הפגש, ואלו במעלות, האדם מדלג מדרגה לדרגה.

ככה למדנו, שעם האשת חיל אסור להתנהג כיד קשה ובמלים פוגעות שהן דומות לחרב ולחנית, כמו שכתוב: "שניהם חנית וחצים ולשוונם חרב תדה".

כבוד האשה

העליה למזבח היא רק דרך קבש, שההליכה בו מוכרת את האדם, ואלו כשאינם עולה על מעלות, הוא בזיון ושבילו, שצריה לפסע פסיעות גסות ולהניע את גופו מצד לצד, וגם יש ככה טרחה יתרה יותר מעליה ככבש, ובצווי עלות למזבח

באיזו מדה תלוי התורה?

ולפי זה יבין מה שמרשע רבנו אמר לקב"ה: "שלא נא ביד תשלה", ופרשו חז"ל (מנחות סט) שמרשע טען לקב"ה שראוי שהתורה תנתן על ידי רבי עקיבא.

ויבאר שזאת משום שרבי עקיבא כבד את אשתו למול עשרים וארבע אלף תלמידיו, וגם קשה אמרו לו רבי בישתנו, הוא לא שנה את דעתו, וכבד אותה ואמר: 'שלי ושלכם שלה הוא', ועשר אותה בירושלים של זהב (אדר"ו), שכלן משה רבנו אמר שראוייה התורה להנתן על ידו, כי מפיון שהקב"ה בחר במשה מחמת שהיה לו הערקה לצפורה אשתו, אם כן, רבי עקיבא, שיש לו הכרת הטוב עצומה לאשתו, ראוייה התורה להנתן על ידו.

הטוב של משה לצפורה אשתו, על שהצילה אותו בעת שהנחש הסמיק את רגליו זו לזו ובלעו עד ירכיו, ופרשתנו מסמית בפסוק זה למדנו, שבזכות שמשה העריף את אשתו מהפרת הטוב שלו כלפי הרמוזה בפסוק זה, זכה למה שמבאר בפירשתנו, שהתורה נתנה על ידו.

ערך האשת חיל

וענין ההפרת הטוב של משה לצפורה שהצילתו נוגע לכל אחד מישראל, שכן על ידי הצלת חיי משה רבנו, זכינו כל עם ישראל לקדשת אות גברת קדש על ידי משה רבנו, והתורה מסמית בפסוק זה, בכדי ללמד את כל אחד מאתנו להעריף את האשת חיל שנתן לו ה'.

ועתה יבין מדוע הפרשה שעוסקת בהתגלות ה' בהר סיני מסמית בפסוק: 'ולא תעלה במעלת על מזבחתי' וכו', משום דהנה הנחש בא לבלע את משה, משום שבא אליו בתביעה על שלא חתם בבנו את חוקמת ברית קדש, שהיא חוקמת של הכרת הטוב לה' על חסד הילדים והמשנה הידורות, וכדי שהנחש יוכל לבלעו עד ירכיו, בנדיא הוא הסמיק למשה את רגליו זו לזו.

על כן בא כאן הצווי בפסוק שבסוף הפרשה, שלא לעשות מעלות למזבח, אלא עלות אליו עם קבש. עקב צד גודל, באפן ששעולה למזבח רגליו יהיו סמוכות זו לזו, שפכה נזרים בהפרת

כמו כן, למדתי כמה יש להזהר בדרכים ולהתרכז בנסיעה, ולהמנע מכל דבר שיכול להסיח את הדעת, ויהי רצון שהקב"ה ישמר צאתנו ובואנו לחיים ולשמחה ולשלום מעתה ועד עולם, שלא נגזק ולא נזיק לאחרים לעולם. **י. ג. ביתר עלית**

מחליטה דבר שאינו מוצא חן בעיני הבעל וזה לטובתו הגדולה, שישארו לו אשה וילדים חיים ובריאים, וכן לפעמים הילד חולה וזה לטובתנו כדי להשאיר אותו חי ובריא, כמו שארע למי שפגע ב' (באשמת), וכמוכן גם הלקח של כח הצדקה כרוי בדבר.

המשך מתיקות הניסים
הזאת יחד עם בנו גן התשע כדי לקחת אותו לתלמוד תורה והיום בנו לא הרגיש טוב. למעשה, לרובים של שנינו נגרמו נזקים שהייתי צריך לשלם על חלק מהם, אבל צאתי שמה ועם שגור מאצל של אמונה, שלפעמים האשה

חדוים מתיקים

- א.** איזו מדה טובה היתה למשה, שבגנה הוא גרש את צפורה ושלחה לבית אביה?
- ב.** איזה נס פרטי ארע למשה, שאותו ספר יתרו לפני עם ישראל, וכיצד הוא קשור לסעודת יתרו? **ג.** מה מלמדנו הצווי לבנות את המזבח מאדמה? **ב.** איזו מעלה היתה ברבי עקיבא, שבגללה טען משה לפני ה' שהוא ראוי לתת את התורה לעם ישראל?

התשובות מונחות בתוכן גליון זה. ניתן לשלוח את התשובות לכתובת האי-מייל: 7885595@GMAIL.COM או בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות': 073-313-4395. בצירוף שם כתובת וטלפון | הזוכה מפרשת בא: משה יהודה רוטנברג, בני ברק

מתיקותו של הדבק בחי עולמים

העו והעונה לחי עולמים - זה נראה דבר והפוכו, שכן 'עו' הוא חזק ו'עונה' היא רכות והקנעה, אבל 'לחי העולמים' שפך גם העו וגם העונה, כלומר, שצמחם בכל אדם יש את שתי המדות הפופיות האלו, אבל רב בני אדם אינם יודעים עצה נכונה לנפשם, מתי להשתמש במדת העו והחזק ומתי להשתמש במדת העונה, הרכות והיותו, ומי שהוא דבק בחי העולמים, יכול לזכות לדעת מתי וכיצד להשתמש בשתי המדות הנגודות הללו, כמו שהמקרא אומרת על דוד מלכנו, שבגבי המדרש היה מתעדרן בתולעת, ובחזן, כנגד אויבי ה', היה מקשה עצמו פארו.

השיר והשבח לחי עולמים - כאן בעולם הזה, אנו לא יודעים באמת מהו שיר ושבח, כי בעולם הזה הראיה שלנו היא קצרה, ונדמית לראית חדר אחד בלבד, ואלו ראית האדם בעולם הבא נדמית כמו שהוא רואה חדרים לפני חדרים בלי גבול, ולכן רק שם יוכל האדם להבין כמה גדול חסדי ה' עליו וזו יוכל לשיר ושבח לה'. **הנוי והצח לחי עולמים** - הנוי הוא מראה חיצוני נאה, ובעולם הזה הנוי הוא לא נצחי, כי כל נוי בסופו של דבר מתפלה, אבל אדם שקשור לחי העולמים והולך בדרכיו של הקב"ה, הוא זוכה לנוי וצח, הינו שיש לנשמתו נוי רוחני שהוא נוי נצחי.